

معرفی رشته کلام با گرایش مذاهب اسلامی سطح سه

ماده ۱- عنوان

عنوان رشته، سطح سه کلام با گرایش مذاهب اسلامی است.

ماده ۲- تعریف

سطح سه کلام با گرایش مذاهب اسلامی، یکی از شاخه‌های کلام اسلامی است، که طلاب، ضمن شناخت تاریخ، اندیشه و عقاید فرق و مذاهب اسلامی و آموزش مبانی اعتقادی تشیع، مهارت‌های لازم جهت تبلیغ، دفاع از کيان تشیع، ارتباط با اندیشمندان و پیروان سایر مذاهب اسلامی، پاسخگویی به نیازهای مربوط، تدریس و تحقیق در حد تحلیل و بررسی تطبیقی مسائل مربوط به مذاهب اسلامی را پیدا می‌کنند و در پایان موفق به دریافت دانشنامه این رشته می‌شوند.

ماده ۳- اهداف رشته مذاهب اسلامی

1. شناخت استدلالی عقاید شیعه و دفاع از آن و پاسخگویی به پرسش‌ها و شبهات؛
2. توسعه و تعمیق شناخت نسبت به مسائل ولایت و امامت بر مبنای ادله عقلی و نقلی؛
3. تبلیغ و ترویج معارف و فرهنگ اهل بیت علیهم السلام با توجه به زمینه‌های فکری سایر مذاهب؛
4. پرورش نیروهای توانمند، جهت تصدی مدیریت‌های فرهنگی و دینی مناطق چند مذهبی؛
5. تقویت توان مناظره و ارتباط با علما و اندیشمندان سایر مذاهب اسلامی؛
6. افزایش توان تحقیق، در حد تحلیل و بررسی تطبیقی؛
7. شناخت منابع کلامی، فقهی، حدیثی، تفسیری و تاریخی مذاهب اسلامی و ایجاد توان فهم آنها؛
8. ایجاد توان تدریس در سطوح پایین‌تر؛
9. تربیت طلاب مستعد جهت ورود به سطوح بالاتر؛
10. شناخت استدلالی و عمیق مسائل فقهی و اصولی، و آشنایی با روش‌های استنباط فقهی؛
11. ایجاد توان تتبع و تحقیق در زمینه فقه و اصول؛
12. ایجاد توان استفاده از منابع فقهی و اصولی.

ماده ۴- سیاست‌های رشته مذاهب اسلامی

1. اهتمام به تعالی اخلاقی و معنوی طلاب؛
2. اهتمام به تقویت استقلال فکری و اعتماد به نفس در مسائل علمی؛
3. اهتمام به تقویت تعبد و تعهد دینی و دفاع از عقاید شیعه امامیه؛
4. اهتمام به تقویت مبانی نظام اسلامی و ترویج ارزش‌های آن؛
5. تأکید بر آموزش پژوهش‌گرا؛
6. تأکید بر بهره‌گیری از روش‌های کارآمد آموزشی با اهتمام به سنت‌های حوزوی؛
7. تأکید بر پویایی برنامه‌های آموزشی، پژوهشی و مهارتی و توجه به نیازهای روز؛
8. تأکید بر شناسایی استعدادهای برتر در زمینه تحقیق، تدریس، تبلیغ و مدیریت فرهنگی در مناطق چند مذهبی؛
9. تأکید بر استفاده از متون آموزشی واجد استانداردهای لازم؛
10. اهتمام به تقویت مبانی نظام اسلامی و ترویج ارزش‌های آن؛

11. اهتمام به دروس فقه و اصول و نظارت بر اجرای آن.

ماده ۵- ضرورت رشته مذاهب اسلامی

1. نقش مؤثر و فوق‌العاده شناخت فرق و مذاهب اسلامی در تبیین و ترویج مکتب اهل‌بیت علیهم السلام و ایجاد و تقویت اخوت و تعامل بین مسلمانان؛
2. رسالت حوزه علمیه در تربیت مبلغان روزآمد و توانمند جهت تبیین، ترویج و دفاع از عقاید شیعه امامیه و ایجاد اخوت اسلامی؛
3. نیاز نظام و اجتماع اسلامی به روحانیان توانمند، جهت تبیین و ترویج مکتب اهل‌بیت علیهم السلام و ایجاد هم‌گرایی اسلامی در مقابله با تهاجمات فکری و فرهنگی استکبار جهانی و دشمنان مشترک.

ماده ۶- نظام آموزشی رشته مذاهب اسلامی

نظام آموزشی این رشته نیم‌سال، درسی [۲] و حضوری است. طول دوره بدون احتساب پایان‌نامه حداقل شش و حداکثر هشت نیم‌سال است.

ماده ۷- شرایط پذیرش رشته مذاهب اسلامی

1. احراز صلاحیت‌های عمومی و اخلاقی بر اساس آئین‌نامه‌های مصوب
 2. دارا بودن مدرک علمی سطح دو با گرایش کلام اسلامی
- تبصره: دارندگان مدرک سطح دو گرایش‌های دیگر یا سطح دو عمومی، می‌توانند متقاضی تحصیل این رشته باشند، ولی در صورت قبولی در آزمون ورودی و مصاحبه، علاوه بر دروس عمومی و تخصصی، باید دروس پیش‌نیاز را نیز بگذرانند.
1. قبولی در آزمون ورودی و مصاحبه علمی (کتاب‌های بدایة الحکمه، تلخیص‌المحاضرات و منطق مظفر از منابع آزمون ورودی هستند).

ماده ۸- جدول دروس پیش‌نیاز رشته مذاهب اسلامی

ردیف	عنوان درس	ساعت	اهداف
•	معارف قرآن ۱ (خداشناسی)	۶۴	آشنایی با معارف قرآن، در بخش خداشناسی و کسب توان مراجعه به متون تفسیری و حدیثی
•	معارف قرآن ۲ (راه و راهنماشناسی)	۳۲	آشنایی با معارف قرآن، در بخش راه و راهنماشناسی و کسب توان مراجعه به متون تفسیری و حدیثی
•	معارف قرآن ۳ (معادشناسی)	۳۲	آشنایی با معارف قرآن، در بخش معادشناسی و کسب توان مراجعه به متون تفسیری و حدیثی
•	عقاید خاص شیعه ۶۴		تبیین استدلالی مباحث امامت، ولایت باطنی و مباحثی، مانند: تقیه، بداء، رجعت، توسل، شفاعت و وحدت اسلامی
•	مهدویت ۳۲		تبیین آموزه مهدویت، با بررسی مبانی و مسائلی مانند: فلسفه غیبت و انتظار، آثار وجودی امام غائب، ظهور و علائم آن، حکومت حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه از دیدگاه شیعه
•	فلسفه اسلامی ۶۴		شناخت استدلالی مباحث خداشناسی فلسفی (بخش الهیات بالمعنی الاخص از کتاب نه‌ایة الحکمه)

• کلیات علم کلام	۱۶	شناخت علم کلام (فرق آن با فلسفه و علوم دیگر) موضوع، غایت و مبانی آن، تبیین حجیت روش‌های عقلی و نقلی و شرایط آنها
• تاریخ کلام امامیه	۳۲	آشنایی با سیر تکوّن و تطور علم کلام، مشرب‌های کلامی، متکلمین بزرگ و منابع و مآخذ کلام امامیه
• منطق	۳۲+۳۲۱۶ نظری عملی	تبیین روش استدلال برهانی، جدلی و شرایط آنها، همراه با شناخت مغالطه و انواع آن به صورت کاربردی
• تاریخ معاصر ایران	۳۲	بررسی تحلیلی تاریخ فرهنگی، سیاسی و اجتماعی صد سال اخیر ایران به صورت مطالعاتی
• مدیریت فرهنگی	۳۲	ایجاد توان مدیریت فرهنگی، با آموزش اصول و روش‌های تبلیغ، برنامه‌ریزی و مدیریت فرهنگی و تبلیغی
• زبان عربی یا انگلیسی	۳۲+۳۲۱۶ نظری عملی انگلیسی	ایجاد توان درک مطلب و ترجمه متون ساده عربی یا انگلیسی
جمع	۴۹۶	

تبصره: طلابی که دروس پیش‌نیاز را در مراکز معتبر گذرانده باشند، در صورت مطابقت هشتاد درصدی سرفصل‌ها از گذراندن این دروس معاف هستند.

ماده ۹- عناوین و مشخصات کلی دروس

ردیف	عنوان	تعداد ساعت
۱	دروس عمومی	۶۲۴
۲	دروس تخصصی	۱۲۱۶
	جمع کل	۱۸۴۰

ماده ۱۰- عناوین و مشخصات تفصیلی دروس رشته مذاهب اسلامی

۱. دروس عمومی

ردیف	عنوان درس	ساعت	اهداف
•	فقه	۱۶۰	شناخت استدلالی مسائل مهم فقه، طبق برنامه مرکز مدیریت در سطح سه (از القول فی ماهیه العیب تا آخر مکاسب)
•	اصول	۳۲۰	شناخت استدلالی مباحث مهم اصولی، طبق برنامه مرکز مدیریت در سطح سه (جلد اول کفایة الاصول از ابتدای المقصد الثانی فی النواهی تا پایان جلد دوم)
•	عربی معاصر	۳۲ + ۱۶	ایجاد توان بهره‌گیری از متون عربی جدید در حوزه مذاهب نظری عملی اسلامی
•	روش تحقیق پیشرفته	۳۲ + ۱۶	تقویت توان تحقیق و پژوهش در مسائل امامت، با آموزش نظری عملی روش‌های تحقیق و کیفیت بهره‌برداری از ابزار و منابع
•	روش تدریس	۳۲ + ۱۶	ایجاد توان مهارت تدریس، با آموزش روش‌ها و فنون نظری عملی کلاس‌داری و ارزشیابی
جمع		۶۲۴	

۲. دروس تخصصی

ردیف	عنوان درس	ساعت	اهداف
•	کلام مقارن ۱ و ۲ و ۳ و ۴	۱۲۸	بررسی مسائل اختلافی امامیه، با سایر مذاهب اسلامی در باب توحید، نبوت، امامت و معاد
•	شبّهات کلامی	۳۲	بررسی و پاسخ به شبّهات اعتقادی مهم، رایج و مورد ابتلاء، به منظور تبیین و دفاع از عقاید شیعه
•	مسائل جدید کلامی	۳۲	بررسی مسائل مهم و جدید کلامی، مانند: معرفت دینی، تجربه دینی، تکثرگرایی، علم و دین و قلمرو دین
•	مبانی، قواعد و روش‌های تفسیری	۳۲	بررسی تطبیقی مبانی، قواعد، روش‌ها و گرایش‌های تفسیری فریقین
•	تفسیر قرآن ۱ و ۲	۶۴	آشنایی با تفسیر آیات مورد نیاز در مناطق اهل سنت، مانند: آیات ولایت و خلافت، به میزان شش جزء به صورت مطالعاتی
•	تاریخ و سیره معصومین علیهم السلام	۳۲	نقد و بررسی شبّهات مخالفین و معاندین، در مورد رفتار، گفتار، موضع‌گیری و سیره معصومین علیهم السلام
•	ولایت فقیه	۳۲	تبیین نظام سیاسی شیعه در عصر غیبت و شناخت استدلالی رهبر و حاکم اجتماعی، شرایط، وظایف و اختیارات او، از دیدگاه شیعه امامیه با عنایت به قانون اساسی
•	مذاهب فقهی اهل سنت	۳۲	شناخت سیر تطور مذاهب حنفی، شافعی، مالکی و حنبلی و آشنایی با آراء مهم، روش‌ها، منابع و کتب مهم فقهی آنان به صورت مطالعاتی
•	فقه مقارن ۱ و ۲ و ۳	۹۶	بررسی مهمترین مباحث اختلافی فریقین در عبادات، معاملات، احوال شخصیه، قضا و...
•	فرق اسلامی ۱	۳۲	شناخت، بررسی و نقد عقاید، آموزه‌ها، روش‌ها، تاریخ و کتب اصلی فرق تشیع (امامیه، اسماعیلیه، زیدیه و کیسانیه)
•	فرق اسلامی ۲	۳۲	شناخت، بررسی و نقد عقاید، آموزه‌ها، روش‌ها، تاریخ و کتب اصلی فرق تسنن (اصحاب حدیث، معتزله، اشاعره، ماتریدیه و اباضیه)
•	فرق انحرافی ۱	۳۲	شناخت تاریخ، جریان‌ها، سازمان و تشکیلات وهابیت و نقد آموزه‌ها و عقاید آنها
•	فرق انحرافی ۲	۳۲	شناخت، بررسی و نقد عقاید، آموزه‌ها و تاریخ شیخیه، بهائیت، قادیانیه و یزیدیه
•	فرق انحرافی ۳	۳۲	شناخت، بررسی و نقد آموزه‌ها، عقاید، سیر تکون و تطور، جریان‌ها و سلسله‌های صوفیه
•	فرق انحرافی ۴	۳۲	شناخت، بررسی و نقد مبانی، عقاید و آموزه‌های عرفان‌های کاذب و نوظهور
•	اصول فقه	۳۲	بررسی و نقد مهمترین مسائل اختصاصی اهل سنت در اصول فقه
•	علم الحدیث تطبیقی ۱	۳۲	بررسی مسائل اختلافی فریقین در باب جایگاه، حجیت، مبانی فهم، تاریخ و منابع حدیث
•	علم الحدیث تطبیقی ۲	۳۲	بررسی مسائل اختلافی فریقین در باب مکاتب، اصطلاحات و سبک‌های حدیثی، احادیث موضوعه، اسرائیلیات و مبانی جرح و تعدیل
•	رجال	۳۲	بررسی و نقد آراء اختصاصی اهل سنت در علم رجال، از نظر مبانی، روش‌ها و قواعد، همراه آشنایی با منابع رجالی آنها
•	نظام روحانیت در مذاهب اسلامی	۱۶	آشنایی با چگونگی پیدایش، سیر تطور، نظام و سلسله مراتب روحانیت در مذاهب اهل سنت و آشنایی با نظام درسی آنان
•	جغرافیای جهان اسلام	۳۲	شناخت جغرافیای انسانی، فرهنگی، اقتصادی و طبیعی جهان تشیع و تسنن در عصر حاضر
•	نقد و مناظره	۳۲	کسب مهارت‌های مناظره، نقد اندیشه و پاسخ به شبّهات، با آموزش روش‌ها و قواعد نقد و مناظره
•	مکالمه عربی	۴۸ + ۴۸ عملی	تقویت توان تکلم به زبان عربی، از طریق آموزش‌های کاربردی
•	عربی معاصر پیشرفته	۳۲ + ۱۶ نظری عملی	تقویت توان بهره‌گیری از متون عربی جدید، در حوزه مذاهب و فرق اسلامی

ردیف عنوان درس	ساعت	اهداف
• پایان نامه	۱۹۲	ارائه پژوهشی جامع، همراه با نقد و بررسی و تتبع کافی در موضوعات مرتبط
جمع	۱۲۱۶	با مذاهب اسلامی

[۱]. این مصوبه قبلاً به عنوان مصوبه ۸۰۸ در جلسه ۲۰ کمیته بررسی و تصویب رشته‌ها، (دوره پنجم)، مورخ ۶/۹/۹۰ به تصویب رسیده بود، که پس از اصلاح مطابق تصمیم جلسه ۸۱ شورای عالی حوزه‌های علمیه (دوره ششم)، به مصوبه ۹۳۱ تغییر یافت.

[۲]. عنوان رشته، اصلاحی مصوبه ۸۳۱/

[۳]. در این نظام، هر درس به صورت مستقل ارزیابی می‌شود و قبولی یا رد در یک درس، تأثیری در قبولی یا رد دروس دیگر ندارد.

برای مشاهده سایر رشته های تخصصی سطح سه کلیک کنید